

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ ТА СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ
КАФЕДРА ЖУРНАЛІСТИКИ ТА ФІЛОЛОГІЇ

**ХІІІ Всеукраїнська
науково-практична конференція**

**ЖУРНАЛІСТСЬКА ОСВІТА
В УКРАЇНІ:
СВІТОВІ ПРОФЕСІЙНІ СТАНДАРТИ**

Суми, 11-12 травня 2017 р.

Переважають публікації, що висвітлюють проведення різноманітних нарад, а також участь студентів, аспірантів та викладачів у наукових конференціях і конкурсах.

Зустрічаються і розповіді про наукові відкриття та виконання наукових робіт. Найкраще першу групу репрезентує інформаційне повідомлення про те, що «Опубліковано результати наукового відкриття, в якому взяв участь і представник СумДУ» (10.03.17). У ньому, зокрема, розповідається, що міжнародна група дослідників за участі науковця Медичного інституту Романа Москаленка «відкрила механізм адаптації *Helicobacter pylori* до кислого середовища шлунку, який сприяє хронічному інфікуванню і розвитку хвороб шлунку». Відкриття зроблено завдяки співпраці дослідників зі Швеції, Бельгії, Німеччини, Франції, Великобританії, Ірландії, Греції, України, Індії та США «на чолі з професором Томасом Бореном».

Як приклад матеріалів щодо проведення наукових робіт – «У СумДУ розробили електронний офіс для Федерації легкої атлетики України» (19.09.2016). Розповідається про те, що на засіданні Ради Федерації легкої атлетики України презентовано інформаційно-аналітичну систему «Електронний офіс ФЛАУ». Розробили її начальник Центру інформаційних систем СумДУ Владислав Хоменко та група програмістів під керівництвом Віктора Ободяка.

У результаті проведеного дослідження ми дійшли висновку, що Сумський державний університет не досить активно займається пропагандою наукових знань та розповсюдженням наукової інформації через корпоративний сайт. Відповідно інтернет портал: 1) не розкриває університет перед читачами як інноваційний ВНЗ європейського стандарту; 2) не слугує для журналістів джерелом наукової інформації.

Список літератури

1. Вернидуб Р. Забезпечення європейських стандартів якості вищої освіти [Електронний ресурс] / Роман Вернидуб // Вісник Інституту розвитку дитини. Серія : Філософія. Педагогіка. Психологія. – Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2012. – Вип. 22. – С. 10–13. – Режим доступу : http://www.ird.npu.edu.ua/files/vernudyb_12.pdf. – Дата доступу : 16.01.2017
2. Котова І. М. Деякі проблеми забезпечення інноваційного розвитку ВНЗ / І. М. Котова, Т. В. Павлова // Науковий вісник. Збірник наукових праць: Проблеми економіки та управління національним господарством : матеріали Міжнародної наук.-практ. конф., 1–3 жовтня 2013 р. – Одеса, 2013. – Т. II. – С. 161–171.
3. Цехмістрова Г. С. Основи наукових досліджень [навч. посібник] / Г. С. Цехмістрова. – Київ : Видавничий дім «Слово», 2004. – 240 с

ХУДОЖНЬО-ПУБЛІЦИСТИЧНІ ЖАНРИ НА ШПАЛЬТАХ ГАЗЕТИ «ГОЛОС ПОСУЛЛЯ»

Олена Федяй,

студентка 1 курсу, СумДУ, ЖТМ-61

Визначено жанрову специфіку художньо-публіцистичних матеріалів газети «Голос Посулля».

Ключові слова: художня публіцистика, місцева преса, художньо-публіцистичні жанри.

ARTISTIC AND JOURNALISTIC GENRE IN NEWSPAPERS «GOLOS POSULLYA»

Olena Fediay,
1nd year student, GTm-61

Defined the specific genre of artistic and journalistic materials in the newspaper «Golos Posullya.»

Keywords: *art journalism, local press, artistic and journalistic genres.*

Засоби масової комунікації мають вагомий вплив на суспільну свідомість. Згідно з концепцією канадського соціолога і культуролога Г. М. Маклюєна [1], ера мас-медіа й електронної інформації радикально змінює як життя людини, так і її саму. Сучасні ЗМІ, як складова частка масової культури, скорочують на планеті простір і час, ліквідовують всі національні кордони, пов'язуючи в єдину мережу найвіддаленіші куточки світу.

У наукових колах обговорюється теза про трансформацію жанрів на сторінках преси та поступовий занепад художньої публіцистики. «Нова суспільно-політична реальність, що склалася в Україні після 1991 р., справила величезний вплив на засоби масової комунікації, <...> Змінилася і сама жанрова ієрархія преси: художньо-публіцистичні жанри, такі як нарис, фейлетон, передова стаття, памфлет стали менш поширеними», – констатує дослідник С. Шебеліст [4, с. 403]. Постає потреба приділити належну увагу художній публіцистиці, дослідити основні засади та тенденції її розвитку в сучасному медіа-просторі.

У зв'язку із цим *актуальним* видається питання вивчення особливостей функціонування художньо-публіцистичних матеріалів у мас-медіа, зокрема на сторінках місцевої преси.

Мета – виявити специфіку функціонування художньо-публіцистичних матеріалів на шпальтах газети «Голос Посулля».

Об'єктом дослідження визначено художньо-публіцистичний контент газети «Голос Посулля», а *предметом* – жанрово-тематичну своєрідність художньо-публіцистичних матеріалів.

За певної розбіжності поглядів на функції, предмет, метод, зміст і форму художньо-публіцистичних творів більшість журналістикознавців сходяться на думці, що художня публіцистика – це вищий вид суспільно-політичної літератури, головним призначенням якої є всебічне осмислення дійсності шляхом поєднання логічного й емоційно-образного розкриття життєвих фактів, подій, явищ. «Художньо-публіцистичні жанри займають особливе місце в системі жанрів журналістики і суспільному житті, оскільки грають особливу роль – прагнуть задовольнити як інтелектуальні, так і естетичні потреби», – зазначає І. Михайлин [2, с. 367]. Художній публіцистиці властиві образність, типізація, емоційна виразність і насиченість літературно-художніми образотворчими засобами, мовними та стилістичними особливостями. У них конкретний, документальний факт відходить на другий план. Для автора матеріалів, написаних у цьому жанрі, важливіше вміння піднятися над явищем, над фактом.

З-поміж родових ознак художньо-публіцистичних жанрів найвагомим визначають такі: 1) вихід на перший план вражень автора; 2) домінантне значення суб'єктивних міркувань, авторської думки; 3) організаційна роль образного ряду, у якому пріоритетне значення набуває образ автора-публіциста; 4) створення філософської (ідеологічної, моральної) концепції, яка має самодостатнє значення і використовує різні типи аргументів, включно з фактичними. Основна особливість предмета публіцистики полягає в тому, що погляд публіциста на дійсність – це погляд на сучасність як на сукупність безлічі соціальних ситуацій, окремих, відносно самостійних моментів соціальної історії. На думку вченого, публіцистичні жанри поєднують у собі принципи як соціології, так і мистецтва. Звертаючись до них, журналіст одночасно виступає і як соціолог, і як художник [3].

«Голос Посулля» – Недригайлівська районна газета. Співзасновниками видання є районна рада, районна державна адміністрація, рада агропромислових товариств і формувань району, трудовий колектив редакції. Головний редактор – Ігор Скрипченко. Газета виходить

двічі на тиждень – у вівторок і п'ятницю. Видання містить 8 сторінок, тираж становить 4375 примірників.

Хронологічні межі моніторингу – 1 рік (із 01.04.2015. по 01.04.2016 року). За цей час вийшло 96 номерів газети. Кількість художньо-публіцистичних матеріалів – 167. Отже, періодичність становить 1-2 матеріали на номер. Для місцевої газети така частота появи публікацій, на нашу думку, є достатньою.

Аналізовані матеріали за жанрами об'єднали в такі групи: 1) нариси (51) – 30,5%; 2) замальовка (29) – 17, 5%; 3) есе (87) – 52%. Памфлети і фейлетони в означений період рік на сторінках газети «Голос Посулля» не друкувалися.

Авторами 132 матеріали (79 %) є дописувачі, чим пояснюється наявна певна невідповідність інформаційного продукту жанровим вимогам до нього. Зокрема нами встановлено, що типовими помилками є порушення смислових зв'язків та відсутність інформативності:

1. Його ангельський весняний *характер* надавав сили золотим натрудженим рукам, що вже майже півстоліття невпинно писали стражденний і чистий, як священна вода Сули, поетично вишитий літопис Посульського краю для сотень поколінь майбутніх земляків-стоїків. *Згодом він почав працювати над своєю останньою книгою, яку, на жаль, так і не завершив (Михайло Чорний «Чужий брат», №9 (2768) від 05.02.2016).*

2. *Доля* вже готувала для неї чергові випробування. Переїхавши до Львова, *вона, безробітна і з двома дітьми, опинилася без даху над головою (Ілона Андросчук «Рідна душа», №6 (2765) від 26.01.2016).*

3. Кожній людині в житті відміряно Долею. У кожної людини своя біографія. У кожної людини своя життєва стежина. Для Анатолія Максимовича вона почалася за ворітьми батьківської оселі і потяглася туди, де вирувало життя. Йшли роки, батьківська споришева *стежка* кожного ранку проростала новими сходами і завжди *чекала на повернення свого сина (Світлана Холод «Дух Майдану, свободи, краси, любові і життя», №25 (2680) від 04.04. 2015)*

За словами заступника редактора Жанни Абаровської, матеріали дописувачів зазнають мінімальної правки (розділові знаки, лексичні помилки), тому що редакція намагається зберегти авторську самобутність текстів.

Характерною рисою матеріалів, інформаційним приводом для яких є ювілеї та професійні свята, визначено бекграунд із привітанням від редакції, рідних, колег. Наприклад:

1. *Вся ваша велика родина вітає Вас, шановна Віро Іванівно, з ювілейною датою. Здоров'я, теплоти і ніжності від рідних і близьких. Нехай життя вам дарує тільки безхмарні дні, здійснення всіх мрій і сподівань, миру, злагоди, добра (Тетяна Ярмоленко «І не згасив любові час», №24 (2679) від 01.04. 2015).*

1. Недригайлівська ЦРЛ та амбулаторія сімейної медицини щиро вітає дорогу ювілярку. Хочемо побажати здоров'я, злагоди, достатку... і ще довго працювати в колективі медичних працівників *(Марія Щербак «Вона працює і живе за покликанням душі», №23 (2678) від 28.03. 2015).*

92% матеріалів (154 із 167) мають зображення. Це світлини героїв портретних нарисів, фото із місця події, тематичні малюнки. Оскільки газета кольорова, вони привертають увагу, а отже, виконують апелятивну функцію – встановлення контакту з читачем. Великі публікації ілюструються 2-3 зображеннями.

Художньо-публіцистичні матеріали друкуються у сталій рубриці «З Невигаданого». Щоб з'ясувати її доцільність, ми провели опитування «Ваша улюблена рубрика», у якому взяли участь 50 передплатників різної вікової категорії. На підтримку цієї рубрики віддали голос 62% респондентів. Це високий показник. Порівняймо, рубрика «Світ наших захоплень» отримала 24% читацьких голосів, «Соцзахист» – 8%, «У районній раді» – 6%.

Опрацювання художньо-публіцистичного контенту видання «Голос Посулля» дозволило дійти таких *висновків*:

позитивні моменти редакційної політики – це активна позиція дописувачів; наявність спеціальної рубрики «З Невигаданого»; кольорові зображення.

– недоліками подачі художньо-публіцистичних жанрів газетою «Голос Посулля» є: змістові помилки; невідповідність матеріалів жанровим особливостям; відсутність жанрового різноманіття (переважає есе, памфлети і фейлетони відсутні).

Отже, редакційному колективу бажано уважніше вчитувати матеріали дописувачів та урізноманітнити жанрову палітру, адже художньо-публіцистичні жанри не обмежують журналіста, а розширюють його можливості.

Список літератури

1. Маклюэн Г. М. Понимание Медиа: Внешние расширения человека / Г. М. Маклюэн. – Москва; Жуковский : КАНОН-пресс-Ц, Кучково поле, 2003. – 464 с.
2. Михайлин І. Л. Основи журналістики. Підручник 5-те вид. перероб. та доп. / Михайлин І. Л. – К: Центр учбової літератури, 2011. – 496 с.
3. Прохоров Е. Теория публицистики: итоги, проблемы, перспективы / Е. Прохоров // Вестник Московского ун-та. Серия Журналистика. – 1986. – № 2. – С. 19–22.
4. Шебеліст С. Тенденції розвитку журналістських жанрів у сучасній українській пресі / Сергій Шебеліст // Журналістика, філологія та медіаосвіта : зб. наук. доп. / Полтавський держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава : Освіта, 2009. – Т. 2. – С. 402–405.